

IV - 317.

На правах рукопису.

ПРО

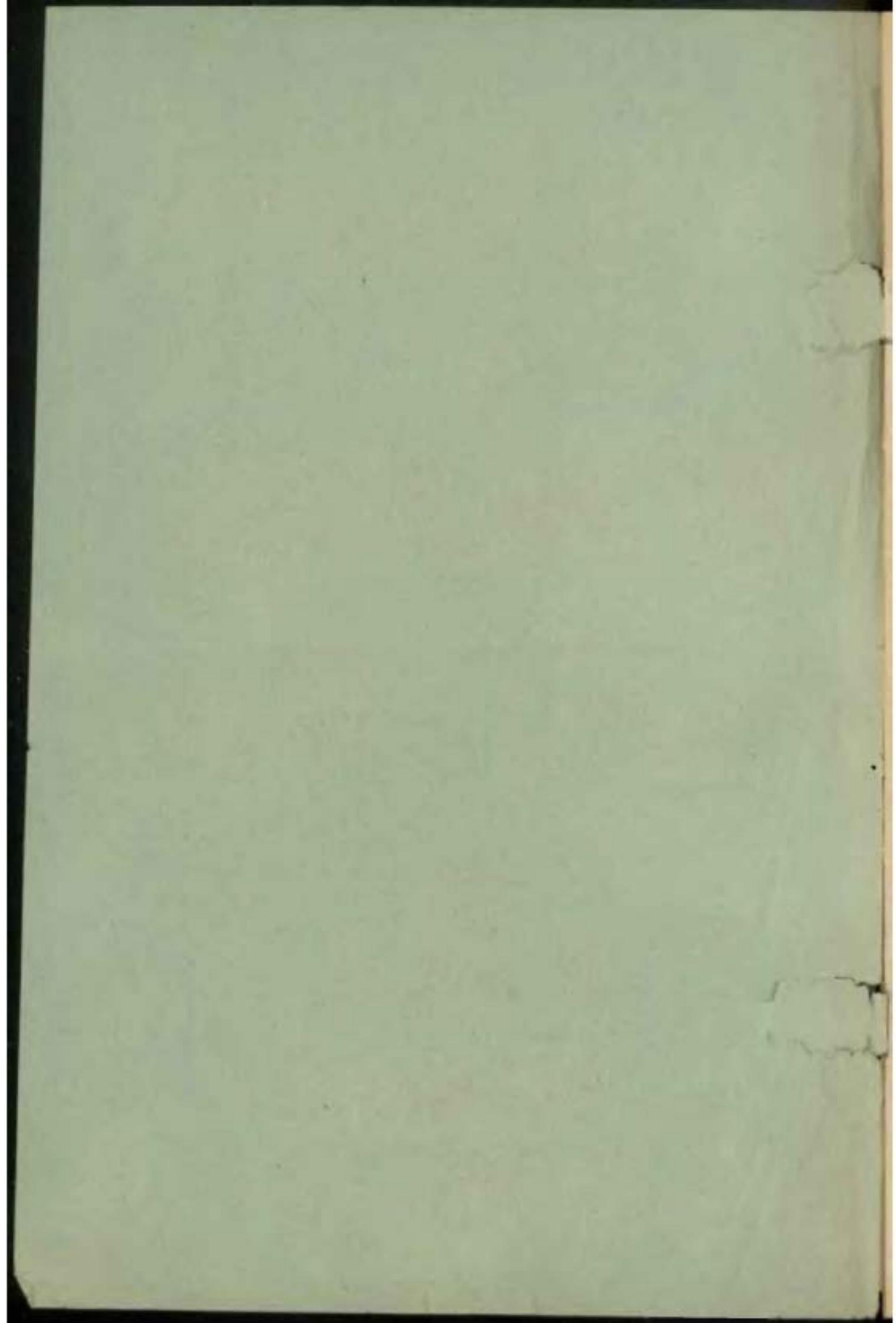
КУБАНЬ

Русский
Исторический
Архивъ
ГРНІ
г.о.0-8819
Рускý
Izrazení historický

Видання Громади Кубанців
в С.С.Р.

ч. 43. ч.

ПРАГА
квітень
1931

На правах рукопису.

про КУБАНЬ

Видання Громади Кубанців в Чехословачькій Республіці.

Прага-Кр. звочинка ч. 3.

Число 43. 10 квітня 1931-го року. Число 43.

БІЛЬШОВИЦЬКО-МОСКОВСЬКИЙ ГНІТ.

"Горе побіжденіїм." Ця стара праця про долях поневолених народів була відома людству в праотасі часі його історії. З бігом часу мінялися тільки форми експлуатації, яких вживали народи-завойовники, щоб усуніти визнання народів пригнічені.

До чого зводиться по сути більшовицько-московська окупація Білорусі, України, Кавказу, Туркестану, Сибіру й т. д.? До самої жоротокої, нелюдської й систематичної експлуатації народів цих країн.

Яка є різниця між царсько-поміщичим і більшовицьким гнітом?

За часів царської Росії при завоюванні різних народів, в першу чергу, вигравали російські поміщики, капіталісти і бирократи, а за часів більшовицько-московського панування ширі кола самих низів російського народу у великій мірі виграють від того, що Сибір, Туркестан, Кавказ, Україна, Білорусь і т. д. належать до складу Росії - ССР.

Щоб зрозуміти справедливість цього твердження, треба тільки обективно відповісти на такі запити:

1/ з кого, голівним чином, складається міліони робітництва на фабриках і заводах ССРР, яке, як відомо, порівнює з селянством ССРР, добре забезпечене?

2/ з кого складається оті сотні тисяч різних фахівців - майстрів, інструкторів, техніків, інженерів, агрономів і т. д., що теж добре заробляють?

3/ з кого складається міліонова армія різних урядовців ССРР, що сидять в кооперації, совхозах, колгозах, що займають посади в районних, губерніальних, краєвих і центральних різних установах - професійних, господарських, фінансових, судових, адміністраційних і т. п.?

4/ з кого складається міліція і різні спеціальні війська ССРР / ГПУ, ВОКРА й т. п. /, яких нараховується 500-600 тисяч?

5/ з кого складається міліонова постійна армія і флота ССРР?

І т. д., і т. д.

Відповідь на ці запити абсолютно ясна: в ССР ВСЕ в руках росіян - розподіл фабрично-заводських і сільсько-господарських продуктів між населенням, увесь транспорт залізничний і водний, фабрики й заводи, угольні й нафтові дали, ліси й гірські багатства, кооперація й торгівля, культурно-освітні й наукові установи, увесь радянський поліційний, судовий, адміністраційний і господарський апарат, армія і флота.

Українців, білорусінів, горців, грузинів і т. д. росіяни в незначній кількості терплять в урядовому апараті або в армії тільки постільки, поскільки воїни виразно роблять московсько-комуністичне діло.

Росіяни з Москви призначають для цілого ССРР - що, в якій кількості і коли мусить бути засіяно. ЕСНІ ж самі призначають - де й яку кількість зерн, худоби, сільсько-господарських продуктів й т.

І. МУСИТЬ БУТИ ЗІБРАНО І КУДИ Й КОДИ ПЕРЕВЕЗЕНО.
РОСІЯНИ САМІ ПРИЗНАЧАДТЬ РІЖНІ КАРІ ЗА НЕВИКОНАННЯ МОСКОВСЬКИХ ЗАВДАНЬ. НА ЇХ РОЗПОРЯДЖЕННЯ АРЕШТОВУЮТЬ ТИСЯЧІ НЕВИННИХ ЛЮДЕЙ НА УКРАЇНІ, В БІЛОРУСІ, НА ДОНУ, НА КАВКАЗІ й т.д., ГНОЯТЬ ЇХ В ТЮРМАХ, ПОСИЛАЮТЬ В ХОЛОДНІ КРАЇ НА ЛІСНІ РОВОТИ, АБО ПРОСТО РОЗСТРІЛЮТЬ....

Коли пильно придивитись до життя народів СССР, можна прийти до абсолютно ясного висновку: російський нарід для своїх потреб експлуатує колоальпі природні багацтва в Білорусі, на Україні, на Кавказі, в Туркестані й в Сибіру ТРУДОВИМИ РУКАМИ БІЛОРУСІНІВ, УКРАЇНЦІВ, КАВКАЗЦІВ, НАРОДІВ ТУРКЕСТАНУ й т.д., залишаючи ці народи в зліднях і духовній ТЕМНОТІ...

Тепер кожен російський робітник, кожен урядовець добре розуміє, що його благобут в значній мірі залежить від того, чи буде й надалі РОСІЯ ВОЛОДТИ СВОЇМ КОЛЬОНІЯМ - БІЛОРУССЮ, УКРАЇНОЮ, КАВКАЗОМ, ТУРКЕСТАНОМ і СИБІРРЮ чи ні.

З цих кольоній росіяни вивозять в Москівщину або за кордон пшеницю, худобу, вугіль, залізо, нафту, шерсть й т.п., а сюди привозять свої фабрично-заводські виробки; при чому з кольоній забирається все задармо, або по низькій ціні, встановленій Москвою, а високі ціни на московські фабрично-заводські товари встановлює сама Москва.

КОЛИ ВИВОЗЯТЬ ДОБРО З РОСІЙСЬКИХ КОЛЬОНІЙ - ГРАБУТЬ, І КОЛИ ЗБУВАЮТЬ СВОЇ ТОВАРИ ТУТ - ТЕЖ ГРАБУТЬ!

Росіяни навіть своїх лісів на Мурмані, в Архангельській, Вологодській і Пермській губерніях і на Уралі не хотять розробляти власною працею, а нагнали в ці холодні краї тисячі людей з України, Білорусі, Кавказу й т.д. під видом арештантів і примушують їх працювати тут при надзвичайно тяжких умовах. Тисячі людей тут вже нашли свою смерть, але на їх місце приведено нові тисячі.

Петро І збудував Петроград на українських кістках, а більшовицько-московська влада Леніна-Сталіна кістками пригнічених народів вкрила цілий СССР.

А яке значіння має колективізація сільського господарства, яку так насторілько запроваджують росіянини-більшовики ось вже другий рік?

Це в буквальному розумінні повне рабство поголовно всього населення, де саме доосконале, організоване в самих широких розмірах впрагання всього населення в московське ярмо!

Спочатку в кожній станиці було арештовано десятки й сотні ні в чому неповинних людей - чоловіків, жінок і навіть дітей - і вивезено їх невідомо куди. Майно їх передано іншим. Були суди і розстріли. Зтероризувавши так населення вже в сотий раз, приступлено до "колективізації".

У населення забрано землю, коней, худоби, реманент /інвентарь/ і під загрозою голодної смерти примушено його працювати на більшовицьку державу.

Коли врожай збирається, зараз же представники більшовицької держави забирають більшу частину його для потреб СССР, залишаючи певну кількість зерна тільки для посіву і для напівголодного харчування населення.

Треба зазначити, що "Правила розподілу прибутків в колгоспах", видані Москвою в місяці лютому 1931 р., встановлюють, що кожен член колгоспу натурам і грімами одержить від колгоспу плату ТІЛЬКИ ЗА ПРОРОБЛЕНІ В КОЛГОСПІ ТРУДОДНІ, і що НІ В ЯКОМУ РАЗІ НЕ МОЖНА ДОПУСКАТИ РОЗЛОДІЛУ ВРОКАД ПО КІЛЬКОСТИ ІДЦІВ У КОЖНІЙ РОДИНІ, як це було в 1930-му році.

Таким чином під загрозу смерти від голоду ставляться всі малолітні, хворі, старі, інваліди, або взагалі непрацездатні члени родини.

Після більшовицької колективізації мілійони хліборобів стали рабами більшовицько-московської держави.

На різних більшовицьких зіздах і нарадах на початку 1931-го року лунали заклики й гаода:

... "Північно-Кавказький Край має величезне значення в СССР"...

... "В бій за суцільну колективізацію"...

... "Північний Кавказ - ударна бригада Радянського Союзу в справі суцільної колективізації"...

..."Негайно ліквідувати прориви на Фронті мобілізації коштів"...

..."Ані центнера не зданого державі хліба"...

..."На бойові темпи - контрактації ярових"...

..."Дайше сущільну колективізацію"...

..."Криза, безробіття, злидні, голод - дійсність капіталістичних країн"...

..."Загроза інтервенції збільшується"...

..."Хай живе червона армія"...

І т.д. І т.д.

І люди служать, роблять по більшовицькому наказу дома й на полі, самі голодують, ходять обідрані, але все отдають більшовицькій Москві...

Чому це так?

Чи спромоглася б кучка міжнародних проходимців - більшовиків держати мілійони людей в неволі.

Розуміється, НІ!

Більшовицька Москва безумовно задовольняє потреби багатьох мілійонів росіян, і ці мілійони людей московських допомагають своїй більшовицькій владі удержувати в складі СССР мілійони обезброєних, різичної духовно знеменників, українців, кавказьців, білорусинів, туркестанців і т.д.

СССР - нова Росія!

Распутіно-царська Росія завалилась через своє внутрішнє безсилия налагодити життя великої держави. Впала влада 140 тисяч поміщиків, декількох тисяч фабрикантів і заводчиків і багатьох тисяч бирократів.

Російський поміщично-буржуазний інтернаціонал без особливого супротиву уступив місце російському і тепер вже робітничо-селянському інтернаціоналові.

Недовгий період боротьби між ними за політичний і соціальний устрій Росії поневолені народи не зуміли і не вспіли використати для збудування своїх держав... Україна, Білорусь, Кавказ і т.д. впали під ударами Росії білої й Росії червоної. А на Україну, крім того, напали щей Поляки, підтримані великими державами - переможцями у світовій війні...

Вже 14-ий рік тягнеться страшна й кріава боротьба...

Мілійони вже загинули в цій війні...

Є два фронти: московсько-більшовицький і проти московський - Фронт народів, що боряться за своє визволення від Москви.

І тим, хто продовжує вести про боротьбу, не можна вдержатись посередині, не можна йти під галом - "За Родину", як це хотять робити деякі кубанці.

За яку й чи - "Родину"? ²

В минулому, XIX столітті, Болгари, Греки й Серби боролися не за "Родину - Мать Туреччину", а за свою свободу, хоч, скажемо, до того по 200-300 літ були під турецьким пануванням!

Австро-Угорські народи - чехи, словаки, румуни, серби, поляки і українці - в 1914-1918 роках організували боротьбу й умирали в боях на різних фронтах не за "Родину - Мать Австро-Угорщину", а за свої національні держави!

Тільки сліпі не бачуть і глухі не чують, за що веде боротьбу 40 мілійоновий Український Народ, білоруси, горці й інші народи СССР!

Невже тепер кубанці-українці, або кубанці-горці будуть однією рукою бити московських більшовиків, а другою - будуть надівати на шиї своїх братів, старе російське ярмо під назвою "Новая Россия"? На руїнах СССР мусять повстати і повстануть вільні, ні від кого незалежні національні держави, які потім, по добрій волі, встановлять поміж собою ті чи інші міждержавні взаємовідносини.

П.М.-Ю.О.

0000000 -XXX- 0000000

- - -

Україно, Україно!
Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, край,
Завянє серденько!

Де поділось козацество,
Червоні жупани?

Де поділась доля - воля,
Бунчуки, гетьманы?

/ Т.Г.Шевченко./

• ---КОЛЛЕКТИВІЗАЦІЯ.---

До 26-І-1931 року на Північному Кавказі було вже колективізовано:

Адигея.....	94,6.	відрот.господарств,
Староміський район.....	89,3.	" "
Канівський "	90,1.	" "
Кущівський "	88,2.	" "
Ейський "	87,2.	" "
Павлівський "	83,5.	" "
Майкопський "	83,7.	" "
Усть-Лабинський "	83,0.	" "
Брюковецький "	78,7.	" "
Армавірський "	78,8.	" "
Ново-Покровський "	78,8.	" "
Кореновський "	77,6.	" "
Кропоткінський "	75,8.	" "
Приморсько-Ахтарський...	75,3.	" "
Отрадненський "	72,3.	" "
Тихоріцький "	69,5.	" "
Тимашівський "	68,8.	" "
Лабинський "	64,4.	" "
Славянський "	64,4.	" "
Невинномиський "	61,7.	" "
Ставропольський "	54,1.	" "
Краснодарський "	53,3.	" "
Абинський "	47,5.	" "
Баталашинський "	38,6.	" "

З'їзд колгоспів. 15-19.січня б.р. в Ростові відбувся з'їзд представників колгоспів Північного Кавказу. Прибуло 1200.делегатів. Випущено заклик до всього населення Краю про негайне переведення сушільної колективізації. - - - В ст. Дядьковській на зборах колгоспників Щербина Петро, Пилищенко Іван і Харченко Олександр заштували:

"Яка різниця між кріщатвом і колгоспом ?"

Далі вони вигукували: "КОЛГОСП - ЦЕ КАБАЛА."
- "ГЕТЬ КОЛГОСП" і т.д.

- - - На Північному Кавказі до січня місяця 1930 р. колективізовано 22. відсотки загальної кількості худоби по краю.

- - - У колгоспі імені Сталіна, ст. Тихоріцької, просашні культури у кінці місяця листопаду були ще на полі, гнили під дощем.

- - - У колгоспі "Путь Хлібороба", Павлівського району, замерзло 200. поросят.

- - - У колгоспі "Маяк Комунізму", ст. Дядьківської, загинуло 140. штук поросят. В цьому колгоспі для коней абсолютно не заготовлялися корми. Табун коней і лошат бродив без догляду в степу під дощами і морозами. В одній стодвірці загинула половина коней. Не краще стоять справа лише "Червона Газета", в колгоспах станиць Бейсугської, Платніровської, Пластуновської...

- - - У колгоспі "Серп і Молот", Тихоріцького району, повна безгосподарність: коні, худоба - без догляду. Сояшник, що не вспілк вчасно зібрати, згинув на полі.

---- У всіх колгоспах Камарського району погано доглядають за худобою. Вже загинуло 40. коней.

----- У колгоспі ст. Лабинської коні хворі, годують їх пагано. Корму не вистарчає.

----- Крайвиконкомом Північно-Кавказького Краю зробив розпорядження про організацію в місяці житому цього року КУРСІВ скотників, конників, доярок, частухів, груповодів, свинарів, огородників, полеводів, ряжівників і т.д. для колгоспів. На всьому Північному Кавказі через ці курси за один місяць мало пройти 700. тисяч колгоспників. Мобілізується 11. тисяч викладачів - агрономів, вчителів, студентів і т.д. Організовано Краєвий Штаб агро-колгоспного походу.

----- По станицях, селах і хуторах Північного Кавказу організовано "ДОЗОРНІ СІЛЬКОРОВСЬКІ ПОСТИ". Дозорний пост робить нальоти на сільські установи, громадські і колгоспні організації, щоб чітко не-

ревірити, як проводиться та чи інша кампанія.

Примітка: за браком місяця дальншої хроніки з життя хліборобів Північного Кавказу не подаємо. Дрібні факти тільки доповнюють, але не міняють, вище намальованої дуже сумної картини.

0000000000 - XXX - 0000000000

З творів ПРОРОКА УКРАЇНИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Минаєтъ дні, минає літо,
А Україна, знай, горить;
По седах плачуть голі діти:
Батьків немає....

- XXX 000 XXX -

Світе тихий, краю мілій,
Моя Україно !
За-що тебе сплюндровали,
За-що, мамо, гинеш?
Чи ти рано до схід сонця
Богу не молилася.
Чи ти діточок непевних
Звичай не вчила.
— "Молилася, турбувалась,
День і ніч не спала,
Своїх діток доглядала,
Звичай навчала.
Виростали мої квіти,
Мої добрі діти,-
ПАНУВАЛА І Я КОЛІСЬ
НА ШИРОКІМ СВІТІ.
ПАНУВАЛА....

НАЦІОНАЛЬНА СПРАВА.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

З Т.Г. ШЕВЧЕНКА.

Було колись - в Україні
 Ревіли гармати;
 Було колись - Запорожці
 Вміли панувати!

Панували, добували
 І СЛАВУ, І ВОЛЮ,-
 Минулося: осталися
 Могили по полю!

Високі ті могили,
 Де лягло спочити
 Козацьке с біле тіло,
 В китайку повинте.

Високі ті могили
 Чорніть, як гори,
 ТА ПРО ВОЛЮ НИШКОМ В ПОЛІ
 З ВІТРАМИ ГОВОРЯТЬ.

... Було колись добре жити
 На тій Україні...
 А згадаймо! Може, серце
 Хоч трохи сюочине.

- - - X X X 0 0 0 X X - - -

 X

Українці на Північному Кавказі.

Як відомо, перенес населення СССР, зроблений
 більшовицькою владою в кінці 1926-го року, був
 організований і переведений так, що значна кіль-
 кість неросійського населення була записана, як
 росіянами. Ця однобока політика більшовицьких пере-
 писувачів в практиці привела до того, що на Пів-
 нічному Кавказі в рубріку "росіяни" були записані

II.

цілі українські станиці. Про це, у свій час, писалося навіть у більшовицькій пресі. Через те дані згаданого перепису не можуть вважатися за обективні.

Однак і за цими даними на площі тільки одного Північно-Кавказького Краю нараховано було ТРИ МІЛІОНИ СТО ТИСЯЧ УКРАЇНЦІВ.

Багато було скликано більшовиками ріжних нарад, конференцій, з'їздів для обмірковання національної політики на Північному Кавказі, але далі розгово-рів і словесних закликів справа ще не посунулася.

Єдина українська газета, що виходить на Північному Кавказі, - "Червона Газета" - не шкодує ні правді, ні видатків на друк докорів, закликів, загроз, але все це справі не допомагає.

Вона вже аж поморхла від закликів до здійснення ленінської,талінської і проого "генеральної лінії партії" в національній політиці, але ніхто її не слухає!

Ос, наприклад, в цій газеті за 1931 рік читаемо:

- "Українізація - бойове завдання."
- "По більшовицькому запроваджувати радянську українізацію."
- "ВИПЕКТИ РОЗПЕЧЕНИМ ЗАЛІЗОМ ХЕВИ Й НЕДОДЛКИ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНІЗАЦІЇ."

І т.д. Й т.п.

Але За II років більшовицького панування на Північному Кавказі тут не відчинено ні однієї української середньої школи, ні однієї учительської семінарії, ні однієї промислової чи господарської УКРАЇНСЬКОЇ школи.

Населення, не дивлячись на страшний утиок збоку московської більшовицької влади, само населення вперто й послідовно веде боротьбу за рідну школу. На Північному Кавказі є тепер 464 початкових школи з українською мовою навчання. Більшовицька "Пятирічка" передбачала організацію тут 1000. українських шкіл. Але ... москалям потрібно забирати у населення пшеницю, худобу й т.п., бо це їм необхід-

но мати для свого населення в Москівщині, у них немає часу й бажання, щоб займатись задоволенням культурних потреб завойованіх ними народів.

Росіяни дуже добре розуміють, що національна школа підготовлює ґрунт для визволення поневолених народів, тому й не хотять, щоб ці народи одержали школи для вивчення дітей на рідній мові.

За даними перепису 1926 року на Північному Кавказі нараховано росіян 44.відсотки, а неросійські народи складають тут 56.відсотків всього населення. Таким чином навіть неправдиві дані цього перепису вказують на те, що росіяни складають на Північному Кавказі меншість.

Згідно з більшовицькими деклараціями й законами СССРувесь апарат управління треба було перевести на рідну для населення мову. Про це пише навіть більшовицька "Червона Газета", що виходить в Ростові - столиці Північно Кавказького Краю:

"Що головне в справі українізації - це зробити так, щоб робітники станради, суду, кооперації, профспілок, культурно-освітніх установ працювали тією мовою, якою говорить населення. Треба так зробити, щоб не було такого: приходить колгоспник до установи, говорить так, як уміє, українською мовою, а йому якийсь безголовий службовець заявляє: ЩО ЦЕ ЗА ТАКА ПЕТЛЮРІНЦИНА!... Відціля висновок: треба подбати, щоб службовці українських районів розуміли мову населення"...

ОДНАЧЕ ДО 1931-го року ВСЕ ДІЛОВОДСТВО У ВСІХ РАДЯНСЬКИХ УСТАНОВАХ, У ВСІХ СТАНІЧНИХ І СІЛЬСЬКИХ РАДАХ ВЕДЕТЬСЯ РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ.

В числі 17. "Червоної Газети", з дня 14-го лютого цього року, в передовій статті докладно роз-

Опирається причини, що стоять на перешкоді правильному веденню культурно-національної роботи серед українського населення Північного Кавказу. Автор правильно говорить:

"НЕ НАСЕЛЕННЯ ТРЕВА УКРАЇНІЗУВАТИ, А РАДИНСЬКИЙ АПАРАТ".

В тій же газеті наводиться дуже багато прикладів того, який величезний спротив українізації роблять росіянини-урядовці. Нарешті наводиться й такий приклад: серед службовців села Олександрівки, Озівського району, панує такий настрій:

**"СКАРÉ С УÉДУ В РУССКИЙ
РАЙОН, НО УКРАИНИ ЗОВАТЬ-
СЯ НЕ ВУДУ".**

От якби всі ці московські панки поскоріше "уехали в русский район". Але добровільно цього вони ніколи не зроблять.

Т. М. к.

---ooo000000-XXX-000000ooo---

З творів Т. Г. Шевченка.

КАВКАЗ.

.....

За горами гори, хмарами повиті,
За осяні горем, кровію политі;
Спокон-віку Прометея
Там орел карає,
Що-день божий довбє ребра
Й серце розбиває;
Розбиває, та не вине

Живущої крові, -
Воно знову оживає,
І сміється знову.
Не вмірає наша правда,
Не вмірає воля;

.....
Кати винущаються над нами,
А правда наша пяна спить!

.....
За горами гори, хмарами повиті,
Засіяні горем, кровію политі.

Отам-то Милостиві Ми,
Ненагодовану і голу,
Заостукали сердешну волю
Тай цькуємо...Лягло кістими
Людей мунтрованих чимало.
А сльоз?² а крові?² Утопить
Всіх цариків би стало,
З дітьми й внучатами, вточить
в слізах удових...А дівочих,
Пролитих нишком серед ночі?²
А матерних гарячих сльоз,
А батьківських, старих, крізвавих?²
Не ріки, - море розлилось,
Огненне море!..Слава, слава
Хортам, і гончим, і шарям,
І нашим батюшкам - царям!
Слава!

І вам слава, сині гори,
Кригов окуті;
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті!
БОРІТЕСЯ - ПОБОРЕТЕ:
ВАМ БОГ ПОМАГАЄ;
ЗА ВАС СИЛА, ЗА ВАС ВОЛЯ
І ПРАВДА СВЯТАЯ!

.....
.....
.....
.....
.....
/Написано 18.-XI.-1845 р./
в Переяславі.

І5. Національна справа.
ХРОНІКА.

---- Ударна бригада Педінституту в Катеринодарі, що виїхала на практику до Бриковецького району, виявила, що справа з українізацією району переважає в самому безпорадному становищі.

---- В станиці Пензенській, Гарячє-Ключівського району, 8-го грудня 1930.р. склався гурток нечисленник з 54-х чоловік і висловив бажання вчитись українською мовою, але секретар партійного комуністичного осередку признашив для них училия, що НЕ РОЗУМІЄ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

---- В Приморсько-Ахтарському районі українізовано всі школи першого ступеня.

---- В Аксайському районі більшість населення - українці, але вони й досі не знають, що є українські газети.

---- В Кореновському районі ніхто не дбає про українізацію. Нема жадної постанови в Райвиконкомі щодо українізації.

---- У Невинномиському районі є 22 -ві сільради. З НІХ 12-ТЬ ОБСЛУГОВУЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ. Район повинен був українізуватись протягом 1930. року, АЛЕ ТАМ НІЧОГОЩОДО УКРАЇНІЗАЦІЇ НЕ ЗРОБЛЕНО.

---- Сальський район має 90. відсотків українців, що "Червона Газета" з дня 31-І-1931, але запровадження українізації ще не набуло масового характеру.

---- В Тихоріцькому районі партійні і радянські організації НЕ ПРИЙМАЮТЬ АБСОЛЮТНО НІЯКОЇ УЧАСТИ В ЧИТАННЯХ-ЗАПРОВАДЖЕННЯ УКРАЇНІЗАЦІЇ. Крім того, що українською мовою працюють школи першого ступеня та де-які "Школи хліборобської молоді", кіде більш нічого не зроблено.

---- В 1929-1930. навчальному році в Кореновському районі працювало 35. українських шкіл.

---- У станиці Гарячеводській населення більше, як на 50. відсотків - українці. За пляном станиця повинна українізуватись, але практично у переведенні українізації майже нічого не зроблено.

---- 28-го січня б.р. в Ростові відбулася ЗЛЬОТ СЕЛЬКОРІВ "Червоної Газети". Він був першим на Північному Кавказі. Зльот обговорив питання про весняну сівбу та завершення осудільної колективізації. Засновано було, що Крайколгосспілка ТРИЧІ ПЕРЕРОВЛЯЛА ПЛЯНИ ВЕСНЯНОГО ЗАСІВУ, ДАЛІ ВКАЗУВАЛОСЯ НА БРАК ФАХІВЦІВ.

"Селькор мусить битися за Генеральку лінію партії... В кожному колгоспі селькори мусять організуватись в бригади... Селькори мусуть не тільки писати в газеті, вони мусуть бути АГІТАТОРАМИ, ОРГАНІЗАТОРАМИ, ПРОПАГАНДИСТАМИ, УДАРНИКАМИ".....

Так характеризував завдання селькорів заступник редактора "Червоної Газети".

Словом, селькори це - ПОПІХАЧІ ОКУПАЦІЙНОЇ ВІЛЬТОВИЦЬКОЇ ВЛАДИ. Недаром на цьому зльоті селькорка Зоя Литвин жалілася, що Й КОМУНІСТИ ЗАБОРНЯЛИ НА ЗБОРАХ ГОВОРІТИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

---- Нововеличківська станична рада ухвалила від 1-го травня 1931-го року перевести все діловодство на українську мову.

---- В селі В.-Джалга на Ставропольщині українізація посновується мляво.

---- Старомінський район почав українізуватися з 1929 року, але й до січня нічого не зроблено для українізації урядового апарату.

---- Низка районів колишньої Ставропольщини, а саме - Виноділенський, Дівенський та Куроавський розпочали тільки здійснювати українізацію в 1930 році. У Ставрополі було скликано українські курси для підготовки вчителів. Однаке, перевірка роботи в цих районах показала, що зі справою українізації не все гаразд. Цю справу вважають за другою горячкою.

---- Школа другого ступеня от. Уманської мусила ще ще торік цілком українізуватися, однаке й до січня вся робота в школі провадиться російською мовою.

---- В Кримському районі на 43 школи першого ступеня припадає 38 українських з 3277 учнями.

---- Районовий з'їзд в ст. Тихоріцькій ухвалив

практично розпочати українізацію.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА. В Ростові - політичному й економічному центрі Північно-Кавказького Краю - організовано в 1931-ому році КРАЕВУ НАЦІОНАЛЬНУ РАДУ, що має складатись з 54-х осіб. Принцип представництва національностей - партійний, себ-то кожна не російська національність побілає до ради рівну кількість представників.

Задання Національної Ради надзвичайно великі і складні, бо на Північному Кавказі меншини становлять 56% відсотків всього населення Краю /розподіл 44% відсотки/.

З приводу цього "Червона Газета" з дня 21-го лютого 1931-го року писала наступне: "Українізація державного апарату та громадських організацій в українських районах краю перейшла від урядової комісії, ВІД КОМІСІЇ БЕЗДІЯЛЬНОСТИ, до Національної Ради, яка ставить за свій обовязок негайно перевігнути плани українізації у бік його поширення, а головне прискорення темпів українізації, встановлення суворої контролі й т. п.

..... РАЙОНОВІ КОМІТЕТИ ТА СТАНІШНІ РАДИ МУСЯТЬ ПЕРЕЙТИ ВІД СЛІВ ДО ДІЛА".

Так пише едина українська газета, що працює під безпосереднім доглядом московських більшовиків. Ця газета урядову комісію, себ-то більшовицьку, називає КОМІСІЄЮ БЕЗДІЯЛЬНОСТИ, вона далі закликає Районові Комітети, знову ж таки комітети більшовицькі, від СЛІВ перейти до ДІЛА. В редакції цієї газети сидять теж більшовики, але й вони вже не можуть терпіти далі. Червона Москва за 11-ть років свого правування на Північному Кавказі досить пограбувала населення, але національних потреб не-російських народів не задоволила.

І ДОЖИ ВЛАДА ВУДЕ В РУКАХ МОСКВИ, ДОТИ НЕ БУДТЬ ЗАДОВОЛЕНІ НАЦІОНАЛЬНІ ПОТРЕБИ УКРАЇНЦІВ І ІНШИХ НАРОДІВ ЦЬОГО КРАЮ.

НА ЕМІГРАЦІЇ.

...З ЖИТТЯ ГРОМАДИ КУБАНЦІВ В 1930.Р.

Як і в попередні роки, так і в 1930.р., Громада Кубанців в ЧСР вела працю для захисту правних, матеріальних і культурних інтересів Кубанської еміграції.

Обективні обставини не були сприяльчі для успішної праці Управи Громади. Тут треба відмітити деякі факти. Перше,де відсутність коштів на оренду помешкання для канцелярії Громади,на оплату поштовик,канцелярських і інших видатків.На 1 січня 1930року Громада Кубанців мала всього 81.кор.чеську 32.галери в своїй скарбниці.Ніяких субвенцій на громадську роботу в 1930-му році Громада Кубанців не мала. Другою дуже серйозною перешкодою в роботі Громади була відсутність потрібної кількості робітників для ведення праці в Громаді.

Далі треба відмітити велику розпорощеність кубанців по цілому терену Чехословацької Республіки і переобтяжність їх працею ради заробітку. Тільки,порівнюючи, дуже невелика кількість кубанців мала можливість відвідувати канцелярію,бібліотеку і Архів Громади, а з рештою кубанців звязок підтримувався листуванням. Також і про яку масову роботу окремо серед кубанців в 1930-ому році /сходи,лекції й т.п./ не могло бути й мови. Слід ще згадати про звичайний серед емігрантів взагалі ін-диферентізм до громадських справ: більшість емігрантів згадає про свої організації тільки тоді, коли шукає якоюсь підтримки чи допомоги від них.

----- Управа Громади. На річник Загальних Зборах членів Громади в 1930 р. було обрано Управу Громади в такому складі: П.Л.Макаренко -голова, М.Х.Хатгогу - товариш голови,члени:В.Т.Гонтар і інш. С.Сліва і секретар інж.к.д.Троян. В місяці липні Д.Троян вийшов зі складу Управи через неможливість

відвідувати її засідання, жив в 60.кілометрах від місця осідку Управи, на його місце увійшов перший кандидат інж.К.Лошенко.Протягом року Управа мала 13.протокольованих засідань,на яких розглянула 119.питань.

----Канцелярія Громади. Все діловодство в Громаді вів голова Управи П.Макаренко.Вихідних паперів за рік було зареєстровано 519.

----Поовідки.В 1930-ому році Управа Громади видала ріжним кубанцям 27.посвідок про родинний стан,про військову службу,про незаможність і т.д. Крім того,свідчила копії ріжних документів.

----Інформативна праця. На бажання Кубанців Управа Громади подавала їм устні й писемні інформації про можливість підшукування праці по інших державах - в Північній Америці,в Перу,в Сірії,у Франції й т.д. А також допомагала Кубанцям підшукувати працю в ЧСР.

----Нансеновські пашпорти. 11.січня 1930-го року Управа Громади одноголосно ухвалила приєднатись до протесту воїв української еміграції перед Лігою Націй та перед всіма державами проти Іменування українців росіянами в так званих Нансеновських пашпортах.З доручення Управи Громади Кубанців голова її П.Макаренко взяв безпосередню й активну участь в праці української міжорганізаційної Комісії для складання меморандума до Ліги Націй і взагалі для ведення відповідної акції. Праця цієї Комісії загалом тривала 8-м місяців. Влада Чехословацької Республіки пішла назустріч домаганням української еміграції і в червні місяці 1930р.погодилася видавати українцям Нансеновські пашпорти з відповідними змінами. В місяці червні и.р. меморандум української еміграції в ЧСР було передано до Ліги Націй.

За Громаду Кубанців він був підписаний головою Управи.В липні місяці Громада Кубанців одержала, разом з іншими організаціями,що підписали згаданий меморандум, писемне повідомлення про те,що цей меморандум буде розглянуто Лігою Націй.

В місяці вересні Ліга Націй дійсно зайнялася ці-

єю справою. Прийнято загальну ухвалу, яка не забороняє поодиноким державам вносити в Нансеновські паспорти ті зміни, на яких настоють українці /закреслювати слово "руssкий" і замінити його словом "українець, закреслювати - "Россия" й писати Україна і т.д./.

Треба зазначити, що ні тільки сама Управа Громади, а і Загальні Збори членів Громади Кубанців вважали доцільною і необхідною участь Громади Кубанців в боротьбі воїнів українців за правильне означення національної приналежності їх в Нансеновських паспортах.

С В Я Т А.

----- День проголошення Незалежності й Соборності України. Громада Кубанців, Все професійний Робітничий Український Союз, Українська Громада і Український Комітет, в день 22-го січня, влаштували урочисту академію з нагоди 12-ої річниці проголошення самоотійності Української Народної Республіки і II-ої річниці злуки українських земель.

----- Разом з 12. українськими організаціями Громада Кубанців влаштувала урочисту академію з нагоди 80-ти ліття з дня народження пана президента Чехословацької Республіки Т. Г. Масарика. Крім того було піднесено ціми організаціями адресу Пану Президенту. Це було 7-го березня 1930. року.

----- 8-го квітня 1930. р. українські організації, разом з Громадою Кубанців, організували концерт в пам'ять 80-их роковин смерті поета-пророка України Т. Г. Шевченка.

СОЮЗ УКР. ЕМІГР. ОРГАНІЗАЦІЙ.

----- Влада Чехословацької Республіки затвердила статут Громади Кубанців I.-IX.-1921. року. Про Громаду було зорганізовано для всесічного захисту інтересів емігрантів з території Кубанської Республіки, що існувала в 1918-1919. р.р. Вже в місяці вересні того ж 1921 року Громада Кубанців навязала ділові дружні відносини з Українським Громадським Комітетом

том для більш успішного захисту інтересів кубанських емігрантів. На пропозицію Донської й Терської Громад було утворено також Обєднаний Комітет Громад Дону, Кубані й Тереку для спільногого захисту інтересів ГРОМАДЯН цих країв. Однаке цей Обєднаний Комітет не проіснував і року. З літа 1922-го року Громада Кубанців знову зовсім самостійно вела працю для охорони кубанських емігрантів. Найбільше уваги зверталося ней на допомогу молоді. Під керуванням професора Ф. А. Щербини, проф. Л. Л. Бича й інших Громада Кубанців дійсно багато зробила для Кубанської молоді /було определено до ріжних шкіл понад 330 кубанців/. В цей же час відбувався в Громаді Кубанців внутрішній процес консолідації. Одні кубанці дивились на цю Громаду так: раз на Кубані понад 80% відсотків населення складають українці, то і ця Громада, хоч і є організацією краєвої й ріжнонаціональною, але вона мусить брати безпосередню участі в загально-українській національно-культурній праці. Кубанці - росіяни й мадороси дивились на цю справу інакше. Згідно з волею переважаючої більшості членів Громади остання взяла участь, що з 1923 року, в публічних виступах української еміграції - у ріжних святах, ака деміях, концертах і т. д., причому кожного разу Громада Кубанців приймала відповідну участь і у покриття видатків на ці свята.

8-го лютого 1924-го року Громада Кубанців підписала УГОДУ з Українським Громадським Комітетом в ЧСР. Збоку останнього УГОДУ підписали члени Управи М. Шаповал, Н. Григорій і М. Галаган, а збоку Громади Кубанців - Петро Макаренко і Гр. Омельченко. Обидва ці Товариства, зберігаючи цілком свою внутрішню організаційну самостійність, зобовязалися допомогати одно одному в справі поліпшення правних, культурних, матеріальних і моральних умов існування на чужині для своїх членів, а також взагалі для українців і кубанців, прибувших до Чехословаччини і т. д. Ця УГОДА втратила своє практичне значіння після того, як Український Громадський Комітет перестав існувати, хоч формально ця Угода не зруйнувалася й до цього дня, бо ще не відбулося лі-

квідаційних зборів Українського Громадського Комітету.

В тому ж році Громада Кубанців стала дійсним членом Українського Громадського Видавничого Фонду в Празі і залишається в Його складі до цього дня.

Пізніше вона стала дійсним членом Т-ва імені Доманицького з осідком в Подебрадах.

Після сумного розвалу Українського Громадського Комітету в 1925 році заснувався Український Комітет, а в 1927 році Українська Громада в ЧСР.

В кінці 1929. року знову ширші кола української еміграції стала захоплювати думка про необхідність утворення обєднання української еміграції. Від початку 1930-го року Громади Кубанців взяла участь в органічній праці для створення Союзу Українських емігр. організацій. Історія з Нансеновськими пашпортаами наочно покажала всім емігрантам кончу необхідність такого обєднання. В переговорах про утворення Союзу взяли безпосередню участь Українська Громада, Український Всепроф. Робітничий Союз, Українська Громада "Єдність" і Громада Кубанців, остання через свого голову П. Макаренка. З перервами переговори тяглися від 13-го січня до 20-го червня м.р. 12-го липня м.р. вже було скликано організаційні збори Ради Союзу укр. емігр. організацій. В цей день було обрано тимчасову Управу Союзу, при чому культурно-освітній реферат було доручено П. Макаренкові. Треба зазначити, що основні положення для статуту Союзу були складені і 5-го травня м.р. запропоновані нараді представників організацій П. Макаренком.

24-го жовтня 1930-го року, по одержанні затвердженого владою ЧСР статуту Союзу, було скликано Установчі загальні збори Ради Союзу. З цього дня Союз діє вже як юридична особа. З моменту засновання цього Союзу акція для збирання й обєднання розпорешених сил вступила в рішучу фазу.

Існуванням Його в значній мірі полекшується і робота самої Громади Кубанців, бо спільними силами далеко краще можна переборювати і відсутність коштів і людей для ведення успішної акції.

Союз Укр. Емігр. Організацій це, власне, Ф. Е-

ДЕРАЦІЯ організацій.

Білова Громади Кубанців П.Макаренко, як член Управи Союзу й референт в культурно-освітніх справах, організував 30-го серпня м.р. зходини з нагоди II-ої річниці здобуття Київа обеднаними українськими військами /30.III.1919/. З докладами виступили М.М. Гадаган, генерал Омелянович-Павленко, О.Бойдунік і П.Макаренко. Останній на тему: Україна і Кубань. Ціліх два засідання обмірковувались ці доклади - 6-го і 13-го вересня мин. року.

Тим же референтом було організовано свято 28-го жовтня - день проголошення Самостійності Чехословацької Республіки- і свято I-го листопаду - день проголошення самостійності Західно-Української Народної Республіки /Галичини, щодо I-го листопаду 1918-го року входила до складу Австро-Угорщини/.

За час від установчих зборів Ради Союзу - від 24. жовтня 1930-го року - цей Союз з кожним місяцем закріплює й змінює себе, не дивлячись на руїнницьку працю його ворогів. Як в очах української еміграції, так і в очах чужинців авторитет і значіння його зростає поступово.

Ще перед роком велися тільки разговори про утворення обеднання, а тепер вже цей Союз стоять на твердій дорозі.

Участь Громади Кубанців в його утворенню була сквалена в 1930році на річник Загальних Зборах членів Громади Кубанців. Управа Громади тільки здійснила цю волю членства Громади.

Примітка: докладні інформації про право Союзу подано в 4-х числах "Вістнику Союзу Укр.емігр.організ." в ЧСР", куди їх одсилаємо тих читачів, які хотіли одержати повніші інформації про його діяльність.

Адреса Союзу: Praha, b. Matislavova,
----- XXXXX ----- 23.

КУБАНСЬКИЙ АРХІВ.

Кубанський Закордонний Архів при Громаді Кубанців засновано в 1925-ому році на підставі ухвали Загальних Зборів членів Громади. Заданням його є збирання, охорона, приведення до порядку та наукова розробка матеріалів, що торкається історії Кубані та кубанської еміграції.

Кубанський Закордонний Архів має такі відділи:

а/ архівний, б/ газетний і в/ книжний.

Органами цього Архіву є:

а/ Рада Архіву

б/ Завідувчий Архівом.

Головою Ради Куб.Зак.Архіву є історик Кубані проф.Ф.А.Щербина, а завідує Архівом - П.Л.Макаренко.

Вже зібрано в К.З.Архіві багато цінних матеріалів по історії Кубані до революції 1917-го року, по історії війни й революції 1918-1920 років, а також про життя Кубані під московською більшовицькою владою; поступила значна кількість матеріалів про перебування кубанців в Криму, на о.Лемносі і т.д.

Кубанський Закордонний Архів є організація абсолютно А П О Л I Т I Ч Н A I З А Г А Л Й Н O К У Б А Н С Ь К A.

З місяця вересня 1929 -го року перебуває під ПРОТЕКТОРАТОМ Міністерства Закордонних Справ Чехословацької Республіки, від якого дістає поміткання з освітленням і отоцленням:

Praha IV. Loretanské n. 109

Управа Громади Кубанців і Рада Кубанського Закордонного Архіву звертається до всіх кубанців з закликом про підтримку дуже корисної для Кубані праці цього Архіву. Проситься пересилати в Архів спогади, додатники, оригінали або й копії РІЖНИХ ДОКУМЕНТІВ, ФОТОГРАФІЯКНИГИ, ЖУРНАЛИ, ГАЗЕТИ, ВИРИЗКИ З ГАЗЕТ і т.п.

Адреса завідувчого Архівом: *Praha-Krč.*

Zborovská, 3.